

§ 105

Dnr 2021-000152 - 761

S2021/02397 Remittering av författningsförslag i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör Ds 2021:7

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna remissvaret avseende DS 2021:7 Barnets bästa när vård enligt LVUupphör.

Sammanfattning

Social- och omsorgsnämndens yttrande:

Socialdepartementet har bjudit in Hudiksvalls kommun till att lämna synpunkter på förslagen i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör (DS 2021-7).

Det är välkommet att regeringen avser att stärka barnets perspektiv i den rättsliga processen runt LVU (ag med särskilda bestämmelser om vård av unga). Det finns en avsaknad av kontinuitet och säkerhet för barnet i rådande lagstiftning där socialtjänsten bland annat saknar möjlighet att följa upp barn efter avslutad placering enligt LVU. I gällande lagstiftning saknas också möjlighet att kräva drogtester inför umgängen vilket kan medföra risker för barnets säkerhet och att intentionen med förslaget är att stärka barnets perspektiv i den frågan är också tydligt. Att tydliggöra 24 § LVU om flyttningsförbud ses också som positivt då det redan idag finns utrymme i lagstiftningen men att det kanske inte används på det sätt som lagstiftaren avsåg. Vad gäller vårdandsöverflytt är intentionen att detta ska övervägas tidigare i vården än den gör idag, det kan då uppfattas som kontraproduktivt att samtidigt tydliggöra den varaktighet i förändring som krävs hos vårdnadshavare för att vård jämlikt 2 § LVU ska upphöra. Frågan väcks också om en sådan lagförändring är nödvändig då idag inte heller finns några motsättningar mot att den frågan väcks tidigare om det finns skäl för detta.

Beslutsgång

Gerd Olsson (S), Henrik Berglund Persson (S) och Jan-Erik Jonsson (C) yrkar bifall till allmänna utskottets förslag.

Beslutsunderlag

Allmänna utskottet 2021-05-20 § 62

Social- och omsorgsnämnden 2021-04-29 § 63

Tjänsteutlåtande social- och omsorgsförvaltningen 2021-04-16

Promemoria 2021-03-12 Missiv 2021-03-12

Beslutet skickas till Ulrika Wenn

Social- och omsorgsnämnden

Sammanträdesdatum
2021-04-29

§ 63

Dnr 2021-000139 - 700

Yttrande Lex Lilla Hjärtat - Barnets bästa när vård enligt LVU upphör DS 2021:7

Social- och omsorgsnämnden beslutar

Kommunstyrelsen beslutar

att godkänna remissvaret avseende DS 2021:7 Barnets bästa när vård enligt LVUupphör.

Sammanfattning

Myndighetschef Ann-Sofie Ahs Bodin föredrar ärendet.

Det är välkommet att regeringen avser att stärka barnets perspektiv i den rättsliga processen runt LVU (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga). Det finns en avsaknad av kontinuitet och säkerhet för barnet i rådande lagstiftning där socialtjänsten bland annat saknar möjlighet att följa upp barn efter avslutad placering enligt LVU. I gällande lagstiftning saknas också möjlighet att kräva drogtester inför umgängen vilket kan medföra risker för barnets säkerhet och att intentionen med förslaget är att stärka barnets perspektiv i den frågan är också tydligt. Att tydliggöra 24 § LVU om flyttningsförbud ses också som positivt då det redan idag finns utrymme i lagstiftningen men att det kanske inte används på det sätt som lagstiftaren avsåg. Vad gäller vårdandsöverflytt är intentionen att detta ska övervägas tidigare i vården än den gör idag, det kan då uppfattas som kontraproduktivt att samtidigt tydliggöra den varaktighet i förändring som krävs hos vårdnadshavare för att vård jämlikt 2 § LVU ska upphöra. Frågan väcks också om en sådan lagförändring är nödvändig då idag inte heller finns några motsättningar mot att den frågan väcks tidigare om det finns skäl för detta.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2021-04-16

Remiss DS 2021:7, Barnets bästa när vård enligt LVU upphör

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Myndighetschef

Remissvar avseende författningsförslag i promemorian Barnets bästa när vård enligt LVU upphör DS 2021:7

Förslag till beslut

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår nämnden besluta

att godkänna remissvaret avseende Barnets bästa när vård enligt LVU upphör.

Sammanfattning

Det är välkommet att regeringen avser att stärka barnets perspektiv i den rättsliga processen runt LVU (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga). Det finns en avsaknad av kontinuitet och säkerhet för barnet i rådande lagstiftning där socialtjänsten bland annat saknar möjlighet att följa upp barn efter avslutad placering enligt LVU. I gällande lagstiftning saknas också möjlighet att kräva drogtester inför umgängen vilket kan medföra risker för barnets säkerhet och att intentionen med förslaget är att stärka barnets perspektiv i den frågan är också tydligt. Att tydliggöra 24 § LVU om flyttningsförbud ses också som positivt då det redan idag finns utrymme i lagstiftningen men att det kanske inte används på det sätt som lagstiftaren avsåg. Vad gäller vårdandsöverflytt är intentionen att detta ska övervägas tidigare i vården än den gör idag, det kan då uppfattas som kontraproduktivt att samtidigt tydliggöra den varaktighet i förändring som krävs hos vårdnadshavare för att vård jämlikt 2 § LVU ska upphöra. Frågan väcks också om en sådan lagförändring är nödvändig då idag inte heller finns några motsättningar mot att den frågan väcks tidigare om det finns skäl för detta.

Bakgrund och ärendebeskrivning

Barnets bästa i samband med upphörande av vård

Enligt rådande lagstiftning ska vad som är bäst för den unge vara avgörande vid beslut enligt LVU. Vidare finns flera verktyg som avser att stärka barnets perspektiv inom både tvångslagstiftning såväl som inom socialtjänstlagen (SoL), men som kanske inte används så som lagstiftaren avser. Flertalet utredningar har lyft frågan om huruvida barnets bästa borde vara ett eget rekvisit i lagstiftningen vilket också lyfts i författningsförslaget. Med detta remissvar vill vi framhäva att det finns starka argument mot att barnets bästa ska vara ett eget rekvisit och den främsta anledning är att vården ska upphöra när de rekvisit som gav skäl till omhändertagande från start inte längre kvarstår. Något annat vore rättsosäkert och skulle kunna medföra godtyckliga bedömningar baserat på socialnämndens eget tyckande. Ett viktigt ställningstagande är att tvångsvård av ett barn bara kan ske om förutsättningar för tvångsvård är uppfyllda.

Förändringarna ska vara varaktiga och genomgripande för att vård enligt 2 § LVU ska kunna upphöra

Det föreslås att tydliggöra att när vård har beslutats med stöd av 2 § LVU får socialnämnden inte besluta att vården ska upphöra förrän de omständigheter som föranledde vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt. Här avses att påvisa att vården inte får upphöra för tidigt som ett skydd för barnet vilket också stärker barnrättsperspektivet i lagstiftningen. Det är positivt att genom lagtext tydliggöra den praxis som socialnämnden arbetar utifrån. Dock kan det ses som kontraproduktivt att föreslå att förändringar hos vårdnadshavare ska vara varaktiga och genomgripande och samtidigt föreslå att ställningstagande avseende vårdnadsöverflytt ska kortas till två år. Beroende på vilken som var anledning till tvångsvård enligt 2 § LVU så kan varaktiga och genomgripande förändringar hos vårdnadshavare troligt ta längre tid än så. Det kan med andra ord vara orimligt tidigt att ta ställning till omförändringarna är varaktiga och genomgripande.

Återförening och flyttningsförbud

I författningsförslaget lyfts frågan om flyttningsförbud, som redan idag finns reglerat i lagstiftningen, flyttningsförbud lyfts av Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD) som den paragraf som ska användas då skälen för vård enligt LVU inte längre kvarstår men barnet till exempel känner oro för att lämna familjehemmet. Att föreslå att särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud i samband med övervägande om vård enligt LVU ska upphöra är ett ställningstagande för barnets bästa i rättsprocessen vilket givetvis är positivt. Det skapar goda förutsättningar för socialnämnden att i dialog med placerade barn och vårdnadshavare skapa goda förutsättningar för väl planerade återföreningar. Dock är det viktigt att det framgår tydligt genom lagstiftning att det är utifrån barnets bästa som ett sådant beslut fattas för att inte heller familjehemmets åsikt ska tillmätas alltför stor betydelse. Det ses också som mycket positivt att förslaget är att uppdra till Socialstyrelsen att tydliggöra intentionen med flyttningsförbud genom att ta fram ett stöd till kommunerna.

Socialnämndens ansvar vid överflyttning av vårdnaden

Det föreslås att ändra när socialnämnden särskilt ska överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden från tre år till två år. Lagstiftningen för vårdnadsöverflytt har förändrats och förtydligats de senaste åren och även om intentionen är god så är det svårt att se skälen för lagändringen när det inte heller nu finns motsättningar i lagen om att särskilt överväga vårdnadsöverflytt tidigare än efter tre år om skäl för detta föreligger.

Uppföljning efter avslutad vård enligt LVU

Förslaget om att socialnämnden ska följa upp situationen för den som är under 18 när vård enligt LVU har upphört är välkommet och nödvändigt. Ett sådant allvarligt ingripande i ett barns liv som tvångsvård innebär torde också innebära ett särskilt ansvar för socialnämnden även efter avslutad placering och det ansvaret borde tidsmässigt stå i proportion till ingripandet. Idag finns möjlighet att fatta beslut om uppföljning som längst får pågå i två månader, vilket är väldigt kort tid om insatsen har varit av allvarlig karaktär. Förändringarna i lagstiftningen skulle innebära bättre

skydd för barnet och samtidigt säkerställa att socialnämnden kan bidra med rätt insatser till familjer och barnet efter återförening. Uppföljning efter avslutat tvångsvård torde också rimligen minska risken för återkommande omhändertaganden och placeringar av samma barn.

Drogtester

Dragtester inför umgänge är en ständig återkommande fråga inom socialtjänsten. Det finns idag inte utrymme i lagstiftning att kräva dragtester eller andra prover för kontroll inför umgänge eller eventuell återförening, vilket i många fall skulle ha varit viktigt utifrån barnets bästa. Att socialnämnden skulle få befogenhet att besluta om att vårdnadshavare eller föräldrar till barn som vårdas enligt LVU ska lämna dragtest inför umgänge och/eller inför vårdens upphörande skapar bättre förutsättningar för socialnämnden att tillgodose placerade barns behov av skydd. Att ett sådant beslut innebär ett intrång i den enskildes privatliv ska givetvis inte förringas men i proportion till ett beslut om tvångsvård för ett barn till följd av förälders/vårdnadshavares missbruk så bör förstås barnets rätt till skydd gå före.

Ann-Sofie Ahs Bodin
Myndighetschef